

"אתה רצי!"

בפעם האחרונה

אריק

דרכו של אריק רגב בצה"ל מטוֹרֵי ראי ועד אל"מ בשתי תמונות. בתמונה העליונה — כטוראי בִּי, 1952, למטה כעבור 16 שנה.

גדי

סרן גדי מנלה, שזכה בדרגת הס"ר שלו ארבעה ימים לפני שנחרג. לפני שבועות מיוסר הוענק לו ציון לשבח על הצלת פצועים.

היה קיים דימיון לא רק בחזותם החיצונית — שניהם היו יפיתואר להפליא — אלא גם באישיותם ובהתנהגותם. הצבא היה הבית שלהם. שניהם לא ידעו חופשות מהן, מה זו שנה לשבוע ומה זו נוחיות אישית. הם, אישית, היו מונקים לכל מיבצע או מירדן שבוע בגיורתם. ומעל לכל — דאגה משותפת היתה לשניהם — כיצד למנוע סגירת עות ואבירות באנשיהם.

גדי זכה בצל"ש בזכות חילוץ פצועים בִּי פעולת כראמה. לפני שבועות אחדים, בעת מירדן אחר חבלנים במטע הבנויות ליד ירי־ה, סיכן עצמו פעם נוספת כדי לחלץ פצוע.

רגב הקדיש את מיטב כישוריו וחוכמתו כדי למצוא שיטות מועילות יותר לחילוק פצועים. "מאה אנשי אל־פתח" היה נהוג לומר, "אנים שוים הרוג אחד משלנו".

את פעילותם בחקופה האחרונה איאפשר היה להסביר רק על סמך תודעה ביטחונית, דבקות במשימה או ייעוד ציוני. מה שעשו מעל ומעבר לצו התפקיד ותביעות החובה, כי את שניהם דחפה שאיפה חזקה להוכיח את עצמם — למרות שכל מה שעשו עד כה היה הוכחה מספקת ליכולתם וכישרונם, הוכחה שכבר זכתה בהכרה ובהוקדה רשי־מית.

★ ★ ★

כוכב בשני סרטים

אריק רגב, המח"ס הראשון בצה"ל שלא השתתף במלחמת העצמאות, התי־חיל את הקאריירה הצבאית שלו כטוראי, ב־1951, ביחידת חיל־רגלים מוצנת. כבר כטוראי משרת תשומת־לב. כאשר עמי־דה יחידת־ההסרטה הצבאית, בראשותו של הבמאי פרדי שטיינהרט, להסריט את חוֹד־ה־חנית, סרט על יחידת הצנחנים, נבחר אריק לתפקיד הראשי. הסרט מספר את קורותיו בצה"ל מיום חיולו ועד לענידת כנפיה הצנחן על חזהו.

הסרטת חוֹד־החנית נמשכה כשנה. אריק התחיל אותו כטוראי וכשצולמו הצילומים

האלוף רחבעם (גנדי") זאבי: "יש משמעות לצורה בה נפגעו — כי אריק היה מוחה של החטיבה, ואילו גדי היה נשמתה וליבה."

★ ★ ★

האלמנה הרביעית

בצוהרי יום השישי האחרון עצרה מכוניתו של קצין־צנחנים ראשי, אלוף־מישנה רפאל (רפולי") איתן, בשיכון הצנחנים ברמת־גן. מדירתו של אריק רגב, יצאה לקראתו אשתו, אילנה, מורה להתעמלות ב־מיקצועה. "אריק נהגו" אמר לה רפול קצרות.

היא הפכה לאלמנה הרביעית בשיכון. כעבור שעה קלה נעצרה מכוניתו של רפול בקיבוץ תל־יצחק, ליד בית משפחת מנלה (מתחרו עם כרמלה). הוריו של גדי, דויד וגונה, ממייסדי הקיבוץ, כבר קיבלו את הידיעה על מות בנם.

"אני רפול, קצין צנחנים ראשי", אמר. "אני יודעת" השיבה אמו של גדי חרי־שית, "גדי סיפר לי עליך. כבר מזמן רציני להכיר אותך".

רפול לא השיב. הלוחם האגדי של הצנחנים הרכין ראשו. שבועות מספר אחרי ש־עזב את חטיבת־הצנחנים והפך לקצין צנחנים ראשי, נקטלו מפקדים שהכיר.

כשהובאו אריק וגדי למנוחת עולמים, ב־יום הראשון השבוע, בכה עליהם כל צה"ל. לא היה קצין בכיר, פרט לאלה שבתפקיד, שלא מצא לנכון לבוא ולחלוק להם את הכבוד האחרון.

אריק רגב וגדי מנלה לא היו קצינים מפורסמים בציבור, כמו מפקדי־צה"ל האחרים. אך בצה"ל הכירו אותם כולם. שמם נישא בהערצה ובהערכה. הם היו נציגיו המובהרים של דור, שהיה מיועד לרשת את צמרת צה"ל הנוכחית, כשהגיע שעתה לפרוש. כל גיבורי צה"ל היו, עד כה, שועלי־מלחמה ותיקים, יוצאי הפלמ"ח או מחתרות אחרות, בוגרי מלחמת־העצמאות, פעולות ה־תגמול או לפחות — ותיקי מיבצע סיני. אך אריק וגדי ייצגו טיפוס חדש של לוחם, שגדל על מורשת קודמיו — אבל שחי את ההווה. אלה האנשים עליהם יתחנכו, בעתיד, לוחמי צה"ל.

★ ★ ★

חיים במחנה

ה"ל כבר הורגל למציאות בה הוא נחבץ לשלם עבור מיבצעיו במחיר בחירי לוחמיו. אבל נפילתם של אריק רגב וגדי מנלה הייתה בתדהמה אפילו את ה־קשוח שבמפקדי הצבא.

לא משום שמותם היה בלתי־צפוי או בא־במפתיע: להיפך. אם היו שני מפקדים ב־צה"ל, שחיו מדי שעה בצל הסכנה, ואשר בכל רגע חששו מפקדיהם לחייהם — היו אלה אריק וגדי. כל יום בו נשאו עדיין בחיים — לאחר הפעולות שביצעו ומצבי הסכנה מהם נחלצו — כאילו ניתן להם ב־מתנה.

כי בחודשים האחרונים פעלו אריק וגדי בגיורה הלוהטת ביותר של גבול הפסי־קת־האש — גיורת הירדן, דרכה ניסו החב־לנים הערביים לחדור ולבצע מיבצעי־חבלה. הם היו בעיצומה של פעילות מיבצעית בלתי־פוסקת, שאין בה מנוחה לרגע. אם זקף צה"ל לזכותו שורה של הצלחות, ב־פעולות כזו, אין הסיבה לכך טמונה ב־גדרות־הביטחון ובשאר אמצעי המנוע הטכ־ניים. אריק וגדי, כמו חבריהם לפיקוד ו־פקודיהם, חסמו את הגבול בגופם, פשוטו כמשמעו.

13 שנים, שלוש דרגות כסולם הפיקוד ורקע אישי שונה, הפרידו בין אל"מ רגב לסרן מנלה. אבל הם היו שייכים לאותו דור ולאותו טיפוס של לוחמים.

צי־דור קצר מקנהו של רובה־סער סרי־בייטי, מטווח של 50 מטר, פגע בשניהם. החבלן שירה את הצרור הסתתר בין השי־חים. כמה רגעים קודם לכן שטפה יחידת צה"ל את גב הצוק ההררי בו תפס מיסלט, חיסלה שניים מחבריו. היא המשיכה הלי־אה, לעבר המערות שבצוק, למטה, שם התי־גלו חבלנים נוספים.

החבלן נצר את נשקו, שכב לבל יתגלה. לפתע הופיעה עוד קבוצת חיילים על ה־רכס. הם דהרו במורד, לעבר הצוקים, מתוך ידיעה שהשטח כבר טוהר בידי היחידה ש־חלפה בו לפנייהם. החבלן חש בסכנה שעתה עומדים לגלותו. הוא דרך את נשקו וירה. ספק אם ידע אל מי הוא מכוון את נשקו. ספק אם ידע גם במי פגע — שכן הוא עצמו נהרג מייד. אבל במרחק 50 מטר מ־מנו שכבו על רכס ההר שניים מבחירי לוח־חמי־צה"ל: אלוף־מישנה אריק רגב (35), מפקד חטיבת־צנחנים; וסרן גדי מנלה (22), קצין של אותה חטיבה.

שניהם נהרגו במקום. אריק נפגע בפגיעה ישירה במיצחו. גדי נפגע בליבו. ולא היה משפט שהיטיב להמחיש את עוצמת־האכזרה לצה"ל כמו תיאורו של אלוף פיקוד המרכז.

המוח והלב של חטיבת הצנחנים שנפלו ביום שישי שעבר בעת מירדן אחרי חוליית אל־פתח. מימין נראה אריק רגב שותה יחדיו חולית מים בירחה, יום אחרי הכיבוש. משמאל נראה גדי מנלה, כפי שצולם במשקו, תל־יצחק.